

INTERNATIONAL CONFERENCE "ALONG THE MIDDLE CORRIDOR: GEOPOLITICS, SECURITY, AND ECONOMY"

NOVEMBER 24-26, 2022
BAKU, AZERBAIJAN

Azərbaycan Avrasiya üçün ticarət körpüləri yaradır

İlham Əliyevin qlobal təşəbbüsləri mühüm beynəlxalq layihələrin reallaşmasına böyük töhfə verir

Cənubi Qafqazın aparıcı ölkəsi kimi geoiqtisadi və geosiyasi mövqeyindən maksimum yararlanaraq, regionlararası nəqliyyat-logistika əlaqələrinin yaradılmasında fəal iştirak edən Azərbaycan mühüm qlobal layihələrin reallaşmasına böyük töhfə verir.

Hazırda Azərbaycan "Şərqi-Qərb" və "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri layihələrinin fəal iştirakçısı olaraq həm də "Cənub-Qərb" və "Şimal-Qərb" layihələri üzərində iş aparır.

Bütün bunlar isə bir daha təsdiqləyir ki, İlham Əliyev Azərbaycanı nəinki Cənubi Qafqazda, ümumilikdə Avroatlantika geosiyasi arealında öz sözü və mövqeyi olan dövlətə çevirib və qlobal layihələri ilə ölkəmizi etibarlı tərəfdaş kimi tanıdıb.

Zəngəzur Orta dəhliz üzərində yerləşən mühüm nəqliyyat mərkəzi olacaq

ADA Universitetində keçirilən "Orta Dəhliz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda Prezident İlham Əliyev bu məsələyə bir daha toxunaraq Azərbaycanın bununla bağlı tutduğu mövqe və atdığı addımlar, gələcək planlar barədə ətraflı məlumat verib.

Dövlət başçısı ilk növbədə onu deyib ki, əgər beynəlxalq birlik, xüsusən də qlobal layihələri reallaşdıran bəzi böyük dövlətlər bütün proseslərin uğurla həyata keçməsinə istəyirlərsə, ilk növbədə bölgədə sülhün təminatı reallaşmalıdır. Bu, baş verərsə, bir çox qlobal layihələr gerçəkləşə bilər: "Əlbəttə, təhlükəsizlik və iqtisadi potensial olmadan bütün region ölkələrinə fayda verəcək Orta dəhlizin tam istismara verilməsi məqsədinə nail olmaq mümkün olmayacaq. Təbii ki, istənilən genişmiqyaslı layihənin icrası üçün önəmli elementlərdən biri sabitlikdir. Azərbaycanda uzun illərdir ki, sabitlik var və bu, bizim iqtisadi inkişafımızın əsas amillərindən biridir".

İlham Əliyev vurğulayıb ki, hazırda Azərbaycanın beynəlxalq arenada oynadığı rol həmçinin daxili siyasət sayəsində əmələ gəlib. Çünki güclü iqtisadiyyat, siyasi, iqtisadi sabitlik və hökumət siyasətimizin proqnozlaşdırılması - bütün bu amillər körpülərin və mümkün qədər çox ölkə ilə daha yaxın münasibətlərin qurulması ilə yanaşı, bugünkü reallığa gətirib çıxarıb. Buna görə siyasi sabitlik, təhlükəsizlik, iqtisadiyyat - bütün bu amillər çox vacibdir. Bununla

yanaşı, Orta dəhlizin bir hissəsi olan hər bir ölkənin daxilində etdikləri də vacibdir. Başqa sözlə desək, fiziki nəqliyyat və logistika infrastrukturunu yaratmaq üçün onlara aid ev tapşırığının yerinə yetirilməsi səviyyəsinin nə yerdə olması da vacibdir.

Bu gün Azərbaycan şərq-qərbi birləşdirən nəqliyyat qovşağı və logistik mərkəzdir. İkinci Qarabağ müharibəsində əldə edilmiş böyük zəfərdən sonra yaranmış yeni reallıqlara uyğun addım atan İlham Əliyevin işğaldan azad edilən torpaqlarımızda reallaşdırdığı yeni layihələr Azərbaycanın geosiyasi və geoiqtisadi imkanlarının getdikcə daha da yüksəlməsini şərtləndirir. Bu xüsusda yaxın zamanlarda reallığa çevriləcək Zəngəzur dəhlizinin həm bölgə, həm də ümumilikdə Avrasiya arealı üçün böyük əhəmiyyəti danılmaz faktır.

Zəngəzur dəhlizi ölkəmizin ərazisindən keçməklə, Asiya ilə Avropanı birləşdirən "Şərqi-Qərb" dəhlizinin bir hissəsinə çevriləcək. Bu, Azərbaycan-Avropa iqtisadi halqasını Asiya ilə birləşdirən yeni bir nöqtədir.

Bu dəhliz həmçinin qardaş Türkiyə Respublikası üçün önəmli iqtisadi imkanlar tanıyacaq. Türkiyə bu dəhlizdən istifadə edərək əsas iqtisadi tərəfdaşlarından biri olan Azərbaycana daşıyacaq yüklərini birbaşa quru yol vasitəsilə reallaşdıracaq. Şübhəsiz ki, bu da öz növbəsində ikitərəfli iqtisadi əlaqələrin daha sürətli inkişafına şərait yaradacaq. Digər tərəfdən, Zəngəzur dəhlizi həm də Türkiyə üçün Orta Asiyaya bir ticarət qapısı rolunu oynayacaq və türk dünyası ilə iqtisadi əlaqələrin gücləndirilməsinə imkan verəcək.

İlham Əliyev bu dəhlizin əhəmiyyətini dəyərləndirərək qeyd edib ki, Zəngilan rayonu Zəngəzur nəqliyyat dəhlizi üzərində yerləşən mühüm nəqliyyat mərkəzi olacaq. Bu baxımdan Zəngilan Hava Limanı mühüm əhəmiyyətə malikdir, çünki yüklərin daşınması daha asan olacaq: "Ola bilsin ki, bir gün Zəngilan Hava Limanının beynəlxalq uçuş əlaqələri olacaq. Niyə də olmasın? Bura Azərbaycanın ön gözəl yerlərindən biridir, çox gözəl təbiəti, təbii bulaqları, çayları, ağacları var. Biz bütün lazımı infrastrukturunu yaradanda bura cənnətin bir parçası olacaq. Eyni zamanda bura

Ermənistan sərhədindən uzaqda deyil. Ona görə də sirr deyil ki, bu hava limanı həmçinin təhlükəsizlik baxımından əhəmiyyət kəsb edəcək. Azərbaycandan keçən yüklərin həcmünün artdığını və Azərbaycanın yük təyyarələri parkının genişləndiyini nəzərə alsaq, düşünürəm ki, bu, bizim yük təyyarələri parkımız üçün təyinat məntəqələrindən olmalıdır və ola bilər. Yerləşməsi baxımından o, Avropaya yaxındır, cənuba daha yaxındır və ümumiyyətlə, Zəngilan Zəngəzur nəqliyyat dəhlizi üzərində yerləşən mühüm nəqliyyat mərkəzi olacaq".

Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında açar rolunu oynayan dövlət

Hazırda dünyanın geosiyasi və iqtisadi gündəminin əsas mövzularından birini təşkil edən Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında Azərbaycan əsas açar rolunu oynayan dövlətlərdən biri kimi qəbul olunmaqdadır. Çünki Azərbaycanın iştirakı olmadan bölgədə və geniş mənada yerləşdiyimiz qitədə enerji təhlükəsizliyi məsələləri tam şəkildə həll oluna bilməz. Bunu tək ölkəmiz deyil, tərəfdaşlıq etdiyimiz böyük dövlətlər də bölüşür.

Azərbaycanın qitədə, həqiqətən də, enerji təhlükəsizliyinin təminatında mühüm rol oynaması ölkə sərhədlərindən kənarında, özü də ən yüksək səviyyələrdə etiraf olunmaqdadır. Bütün bunlar, əlbəttə ki, İlham Əliyevin müstəqil siyasətinin və uğurlu xarici diplomatiyasının real təzahürüdür.

Dünyanın aparıcı dövlətləri və təşkilatlarının Azərbaycanı Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik zəmanəti adlandırması əbəs yerə deyil. Çünki Azərbaycan Xəzər dənizi regionunda əvəzolunmaz tərəfdaş kimi böyük dəyərə malik olduğunu artıq həyata keçirdiyi qlobal miqyaslı layihələrlə təsdiqləyib.

Məhz İlham Əliyevin təşəbbüsü və liderliyi ilə həyata keçirilən bir çox nəhəng layihə regionun, Avrasiya məkanının enerji və nəqliyyat xəritəsini dəyişdirib, bölgənin və daha geniş coğrafiyanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, nəqliyyat-kommunikasiya, logistika infrastrukturunun inkişafına mühüm təsir göstərib.

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin gətirdiyi zamanda Azərbaycanın enerji resurslarına olan ehtiyacın artması bu prosesi daha da aktuallaşdırıb.

Elə bunun nəticəsidir ki, cari ilin iyul ayında Avropa Komissiyası Azərbaycanla enerji təchizatını iki dəfə artırmaq üçün anlaşma memorandumu imzalayıb.

Əvvəla bunun üçün Azərbaycanda potensial mövcuddur, ölkəmizin gələcək illərdə istismara verməyi planlaşdırdığı yeni qaz yataqları var. Bunların sırasında "Abşeron", "Ümid", "Babək", "Asiman" və "Şəfəq" yataqlarını qeyd etmək olar.

Digər tərəfdən enerji şirkətimiz olan SOCAR-da ciddi islahatlar aparılıb. Yeni korporativ rəhbərlik, şəffaflıq və səmərəlilik bizə əlavə qaz tutumlarına qənaət etməyə imkan verəcək. Həmçinin bərpaolunan enerji mənbələri ilə bağlı artıq beynəlxalq investitorlarla başladılan layihələr də mövcuddur. Bütün bunların reallaşdırılması Azərbaycanın etibarlı tərəfdaşlığını daha da möhkəmləndirən amillərdir.

Ümumiyyətlə isə, Azərbaycanın isbat edilmiş qaz ehtiyatı 2,6 trilyon kubmetrdir. Ən böyük yataq olan "Şahdəniz"də bir trilyon kubmetr qaz ehtiyatı var.

Son iki ildə tələbatın və qiymətlərin artması fonunda 2020-ci ilin dekabrından etibarən "Cənub qaz dəhlizi" vasitəsilə Avropaya mavi qaz nəql edən Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı qlobal liderliyi daha da yüksəlib.

"Cənub qaz dəhlizi"nin istifadəyə verilməsi ilə Avropaya qaz ixracının başlanması Azərbaycanın mavi qazdan əldə etdiyi gəlirlərinin artımına səbəb olub. Ölkəmiz ötən müddətdə Avropaya 15 milyard kubmetr mavi qaz nəql edib. Azərbaycan bu il təkə Avropaya 11 milyard kubmetrdən artıq mavi qaz göndərib. Bu, Avropanın, eləcə də regionun enerji təhlükəsizliyi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ölkəmiz növbəti 3-5 ildə Avropaya qaz ixracını iki dəfə artıraraq 20 milyard kubmetrə çatdırmağı planlaşdırır.

Artan ixracın nəticəsi isə əlavə dividend deməkdir. Belə ki, Azərbaycanın mavi qazdan əldə etdiyi gəlirlər artıq neft gəlirləri ilə bərabərləşib. Qazdan əldə olunan gəlirlər ölkəmiz üçün əhəmiyyətli valyuta mənbəyidir. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycanın iqtisadi qüdrəti gündən-günə daha da artır. İqtisadi güc isə istənilən qlobal layihənin uğurlu icrasının təminatıdır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"